

Aleksei Beljakov

Alla Pugatšova

elu ja imelised seiklused

Vene keelest tõlkinud Erle Nõmm

TÄNAPÄEV

Originali tiitel:
Алексей Беляков
«Алла Пугачева. Жизнь и удивительные
приключения великой певицы»
Издательский дом Комсомольская Правда,
Москва 2019

Toimetanud Ene Poll
Kujundanud Liis Karu

© Алексей Беляков, текст, 2019
© АО Издательский дом «Комсомольская правда», 2019
Tõlge eesti keelde © Erle Nõmm ja Tänapäev, 2019

ISBN 978-9949-85-618-3

Trükitud OÜ Printon trükikojas

www.tnp.ee

Sisukord

1. peatükk 14

Esivanemad • Vanemate tutvumine
• Kõrioperatsioon • Noorem vend

2. peatükk 24

Muusikatunnid • Esimesed kompleksid ja fantaasiad
• Edith Piaf • Kohtuotsus isale • „Põgenemine” Kuubale

3. peatükk 36

Suvila pianiinoga • Karm vanaema • Esimene armulugu

4. peatükk 42

Muusikakool • Kursusevend Šufutinski
• Odav portvein • „Tahan saada lauljaks”

5. peatükk 48

„Robot” • Konflikt emaga • Esimesed ringreisid • Võõras kleit

6. peatükk 58

Saade „Tere hommikust!” • Šainski
• Eduard Hilli skandaal • Esimene esinemine televisioonis

7. peatükk 70

Junosti brigaad • Boriss Vahnjuk • Tjumen
• Romaan kosmonaudiga • Imeline pääsemine • Võssotski

8. peatükk 82

Molodjožnoje kohvik • Peigmees Romanov • Laulmisõpetaja

9. peatükk **90**

Tsirkusekool • Mikolas Orbakas • „Kuninglik hirv“
• Tambovi ringreis • Avaldus perekonnaseisuametis

10. peatükk **98**

Lipetski filharmoonia • Rotid • Kaklus pianisti pärast

11. peatükk **106**

Pulmad • Alla Orbakiene • Varastatud kingad

12. peatükk **112**

Kristina sünd • Kadunud piim • Ansambel Moskviši

13. peatükk **118**

Lundströmi orkester • Dobrõnin • Ilja Reznik • Lahutus

14. peatükk **126**

Estraadiartistide konkurs • Gelena Velikanova
• Kolmas koht • „Maksan raiskadele kätte”

15. peatükk **136**

Vesjolõje Rebjata • Romaan Slobodkiniga • Konflikt Buinoviga
• „Saatusse iroonia” • „Arlekino” uued sõnad • Kuldne Orpheus

16. peatükk **150**

Pugatšova „plahvatus”
• Konflikt Slobodkiniga • Romaan Orbeljaniga

17. peatükk **158**

Playboy Stefanovitš • Verega kirjutatud
• Pulmad Opalihas • Tegevusplaan tulevikuks • „Kolm pitsi”

18. peatükk **164**

Helilooja Zatsepin • „Naine, kes laulab”
• Müstifikatsioon Gorbonosiga • Aasta naisnäitleja

19. peatükk **178**

GITISE üliõpilane • Marksismi eksam •
„Lauljatori monoloogid” • Utjossov

20. peatükk **190**

Jevgeni Boldin • Punane hõlst Zaitsevilt • Võit Sopotis
• Uus korter • Joe Dassin • Ebakõla Stefanovišiga

21. peatükk **206**

Maniakk Nagijev • Mašina Vremeni • Uus ansambel
• „Joomakaaslane” Kaljanov • Tähehaigus

22. peatükk **216**

Ustav Ljusja • Kodused hüüdnimed • Jalutuskäik katusel

23. peatükk **222**

Raimonds Pauls • Valge klaver • Fausti needus
• Andrei Voznessenski • Lend trapetsil

24. peatükk **236**

Soosija KGBst • Pariisi L'Olympia • Isa surm

25. peatükk **246**

Kontsert MHATis • „Tulin ja räägin” • Konflikt
Ahmadulinaga • Boriss Moissejev • Klavdia Šulženko

26. peatükk **256**

Artemi Troitski • Film „Alla” • Kristina ja „Hernehirmutis”
• Keeldumine muusikalist • „Chess”

27. peatükk **268**

Laev „Alla Pugacheva”

- „Hukkamised” rajoonikomitees • Abielu Boldiniga

28. peatükk **276**

Tutvus rokkmuusikutega • Aguzarova

- „Muusikaring” • Romaan Kuzminiga

29. peatükk **288**

Punane lipp laval • Kontsert Tšernobõlis • Gorbatšov • Ema surm

30. peatükk **296**

Skandaal Pribaltiiskajas

- Jakovlevi abi Poliitbüroost • Mõtted emigratsioonist

31. peatükk **306**

Pugatšova manifest

32. peatükk **314**

Pöörased austajad • Telefoniterror • Ausammas maja ees

33. peatükk **324**

Ringreis Ameerikas • Punane Madonna

- Lauluteater • „Jõulukohtumised”

34. peatükk **332**

Öine palvus • Teadmanaine Jelizaveta

- Kaklus Džunaga • Pealesunnitud abort

35. peatükk **340**

Lapselaps Nikita • Sõbranna Alina

- Odessa ja Žvanetski • „Mind keelati ära!”

36. peatükk **350**

Lõhnaõli Alla • Operatsioon Šveitsis • Surma piiril • Tšelobanov

37. peatükk **358**

Judaškin • Ajakiri Alla

• Ümberkehastumine Vogue'i tarvis • Pugatšova grimmita

38. peatükk **366**

Lahutus Boldinist • Üksindus • Kirkorov ja tema legendid

• 113 helepunast roosi • „Tule mulle naiseks!”

39. peatükk **376**

Kirkoroviga tõllas • Uus korter • Rozenbaum

• Laulatus Jeruusalemmas

40. peatükk **386**

Tähine suvi • Kristina etendus

• Rahaprobleemid • Lahkumine lavalt

41. peatükk **396**

Katse rasestuda • Keeldumine ministrikohast

• „Collection” • Pugatšova kingad

42. peatükk **406**

Lavale naasmine • Kepsutav Kobzon

• Läbikukkumine Eurovisioonil

43. peatükk **414**

Valimised Krasnojarskis • Galkin

• Konflikt Kirkoroviga • „Nord-Ost”

44. peatükk **422**

„Tähtede vabrik” • Tüli Zemfiraga • Lahutus Kirkorovist

45. peatükk **432**

Ühiskondlik koda • Krõpsud • Raadio Alla • „Ma pole pühak!”

46. peatükk **440**

Laulatus Galkiniga • Liza ja Garry • Loss Grjazis
• Mihhaili partei • Prohhorova • Lahkumistuur

Eessõna

Mind on nimetatud Pugatšova esibiograafiks. Oli 1990ndate lõpp, kui ilmus mu raamat „Alka, Allake, Alla Borissovna”. See oli lauljataride esimene elulugu, mida hiljem hakatakse meelitavalt nimetama kanooniliseks. Ausalt öeldes oli seal palju puudusi: olin jätnud välja või ilustanud mõningaid ebameeldivaid fakte ja raamat oli liiga ilukirjanduslik. Kuid toona tahtsin ma Alla Borissovna teha tõelise romaanikangelase. Toda raamatut müüdi hiigelsuures tiraažis.

Tutvusin Pugatšovaga, kui mu romaani tekst oli juba valmis. Paljud imestasid, miks ma kirjutasin raamatu peategelaseta. Vastus oli lihtne: vaadake kas või suurmeeste elulugusid – kui palju kõiteid on sündinud asjaomaste tegelaste osalusel? Üksikud. Pealegi sain suurepäraselt aru, et kui lähen Pugatšova juurde ja ütlen, et „kirjutan teist raamatut, mis oleks, kui õige kohtuks-suhtleks”, siis ei sünni seda teost iialgi. Olin siis vähetuntud ajakirjanik, milleks superstaarile selline autor?

Aastaid hiljem kirjutasin veel ühe eluloo, rangema. Nüüd on kätte jõudnud aeg kolmandaks, kokkuvõtlikuks, jumal armastab numbrit kolm. See on kõige täielikum elulookirjeldus – sünnist meie päevini.

Jah, Pugatšova on palju aastaid kavatsenud kirjutada autobiograafiat. Ta mõtles välja isegi pealkirja „Taevased jõud”. Ent seejuures on ta mingites intervjuudes maininud, et talle ennustati: kui ta eluloo valmis kirjutab, juhtub midagi halba. Võib-olla on see väljamõeldis. Pugatšova usub igasugustesse ettekuulutustesse ja

müstikasse. Kuid Alla Borissovna on meile väga kallis, ärgu kirjutagu, elagu rahulikult ja kasvatagu lapsi.

Tema kohta on öeldud juba väga palju. Palju on olnud valet. Mina püüdsin kirjutada ausa raamatu, ilustamata. Põhiline eesmärk oli selgitada, miks just tema. Miks on Pugatšova olnud nii palju aastaid kõige tuntum naine hiiglaslikul territooriumil, mida kunagi nimetati Nõukogude Liiduks? NSV Liitu pole ammuilma.

Aga Pugatšova on.

1. peatükk

Esivanemad

Vanemate tutvumine

Kõrioperatsioon

Noorem vend

Pugatšova räägib vahel, et tema elu esimene mälestus on pimestav valgus. Ja selgitab: ilmselt oli see valgus opitoas, kuhu ta saadeti kohe pärast sündimist.

Ärme hakka praegu tuvastama mälestuse tõepärasust ega konsulteerima irooniliste neurofüsioloogidega. Olgu müüt nii pimestav kui tahes, ometi pole see kaugeltki kõige säravam lugu, mille Alla Borissova on elu jooksul enda kohta välja mõelnud.

Muide, 15. aprillil 1949. aastal oli tõesti opilaud. Arstid avastasid vastsündinu kõris väikese kasvaja. See eemaldati tüsistusteta, kuid vanemad muretsesid omajagu.

Eelmisel aastal olid Boriss Mihhailovitš ja Zinaida Arhipovna matnud oma esiklapse Gena, kes suri imikuna difteeriasse. See pärast oodati teist last piinava lootuse ja hirmuga. Veendunud kommunist Zinaida Arhipovna käis õhtuti salaja kirikus ja palvetas, nagu oskas.

Kuid sündida „praakkõriga”, mis kõlab aastate pärast juubeldava metsosopranina pooles maailmas – mis muud see on, kui mitte saatusejumalannade inetu nali seni veel abitu olendi arvel? Aga põrgusse müstika!

Seni rõõmustab kahekorruseline maja Zontotšnõi põiktänavas tüdrukku üle. Poiss olnuks muidugi parem, pärast sõda on mehi väga vaja. Kuid sellegi uue väikese Nõukogude inimese elu teeb rõõmu.

Boriss Mihhailovitš Pugatšov ja Zinaida Arhipovna Odegova said tuttavaks Moskvast, pärast sõda. Boriss oli natuke alla kolmekümne, Zinaida neli aastat noorem. Mõlemad olid sõdinud. Boriss Mihhailovitš sattus rindel luuresse ja rääkis hiljem alati hea meelega kõige imetabasemaid lugusid, mis olid temaga juhtunud. Vimka viskamise tõttu kutsus abikaasa teda naljatamisi Vassili Tjorkiniks.

Boriss sündis 1918. aastal Moskvast. Tema isa oli siia tulnud Mogiljovi oblastist. Pugatšovide suguvõsa pärineb tillukesest Uzgorski külast, seda on isegi kaardilt raske leida. Perepärimuse järgi oli Pugatšova vanavanaema Maria tervendaja ja elas 90aastaseks. Sinnakanti on kõik Pugatšovid ka maetud. Nii et ei maksa uskuda fantaseerijaid, kes omistavad Alla Borissovnale sugulust Jemeljan Pugatšoviga – too oli Doni kasakas –, pealegi vahetasid tema järeltulijad perekonnanime.

Sõjas jäi Boriss Pugatšov ilma paremast silmast: tänavalahingus tabas kuul seina tema kõrval, lüües lahti tellisekillu, mis lendas luurajale pähe. „Hea, et kivike, mitte kuul ise,” naljatas Boriss Mihhailovitš.

Pärast sõda, kui ta oli juba tähtis majandustöötaja, meeldis talle mängida rahvateatris. Need, kes Pugatšovi hästi tundsid, kinnitavad, et just temalt on Alla pärinud loomuliku ülemeelikuse ja ammendamatu artistlikkuse.

Zinaida Odegova läks rindele Uuralist. Ta oli pärit Berezniki linnast Permi oblastis, kus ta oli lõpetanud ka pedagoogilise seminari. (Muide, Bereznikis elavad siiani Alla Borissovna paljud sugulased – töölised, kaevurid. Samast kandist on pärit Boriss Jeltsin, nii et linnal on mässumeelne aura.) Kahekümneaastasest Zinast sai õhukaitsevälk. Peale selle võeti ta hea hääle pärast kontsertbrigadi, mis sõitis veoautoga mööda pataljone, diviise, polkuseid ja tõstis, nagu siis räägiti, Punaarmee võitlusvaimu. Tal polnud vähi- matki muusikalist haridust, kuid tollal polnud see oluline.

Muide, ühingu Memoriaal arhiivis on kirjas keegi Arhip Odegov, küla arveametnik, kes vahistati 1937. aastal. See on kindlasti Pugatšova vanaisa, kellega ta pole kohtunud. Sellel Odegovil vedas tookord: ta lasti 1939. aastal juba vabadusse. Kuid 1943. aastal hukkus ta rindel.

Tuntud ukraina näitlejanna Margarita Krinitsõna on Pugatšova sugulane just Odegovite liinis. Krinitsõna mängis Pronja Prokopovnat 1961. aasta filmis „Kahe jänese jaht”. Huvitav on see, et Pugatšova esitab sama rolli heategevuslikus uusaastamuusikalis 2003. aastal.

Abiellunud 1947. aastal Pugatšoviga, asus Zinaida Arhipovna elama mehe toakesse Katšnovkal – vanas Moskva rajoonis metroojaama Aeroport lähedal. Seal sündiski Gena, kes ristiti Kõikide Pühakute kirikus, mis asub metroojaama Sokol lähistel.

Ristimine kommunistide peres väärib eraldi kommentaari. Pühakoda oli taasavatud kõigest aasta varem: oli aeg, kui stalinlik juhtkond oli vene õigeusu kiriku suhtes pragmatistlikult leebe. Sõja lõpus taibati äkki, et usk võib olla sama mobiliseeriv tegur nagu hüüded „Stalini eest!”. Vaimulikel, keda veel hiljuti oli sadade kaupa Kolõmale saadetud, lubati ühtäkki teenistusi pidada. Nn kirikusula jätkus ka pärast sõda, nii et imiku ristseid ei vaadatud küll hea pilguga, kuid nende eest ka ei karistatud. Lihtne vene naine Zinaida Arhipovna oli aga veendunud, et laps tuleb kindlasti ristida – kuidas siis teisiti?

Sinnasamma, väikesele kalmistule kiriku juures on Gena ka maetud. Varsti anti Pugatšovidele elamine Krestjanskaja zastava lähistel – Krestjankas, nagu nimetasid seda kohalikud elanikud. Nad kolisid Zontotšnõi põiktänava kahekorruselise puumaja teisele korrusele. See algas kuulsast kaubamajast Sotõi ja sai ruttu otsa 1. kellatehase juures. Maja nr 14, kus elasid Pugatšovid, ei eristunud millegagi teistest samasugustest selles igerikus rajoonis. Ümberringi laiutasid kaupluse laod, garaažid, igiomased tuvilad. Hoovid olid ümbritsetud puittaradega, ühest õuest teise sai jalgväravate kaudu.

Seitsmekümnendate alguses tehti Zontotšnõi põiktänav ja ümbruskond maatas – Volgogradi prospekti äärde hakati ehitama uusi suuri maju. Praeguseks pole legendaarsest tööliste Krestjankast midagi järel. Nüüd on siin Pugatšovi aegadest ainult kaubamaja hoone, millest on ammuilma tehtud kaubanduskeskus Sotõi.

Pugatšovidele sai osaks ennekuulmatu luksus – kahetoaline korter, mis oli küll tibatilluke, aga omaette. Selle hüve teenis välja Boriss Mihhailovitš, kes oli siis juba alamastme majandustöötaja ja loomulikult ka partei liige. Korterris polnud ainult vanni, aga ajastu kommunaalolme ei näinudki sellist luksust ette. Operatiivne pesemine käis suures kausis köögis, aga korralikult pesti end puhkepäevadel siinsamas lähedal, Vorontsovo saunas. Saun on muide säilinud, kuigi on ümber ehitatud.

•

Abikaasad kujutasid endast peaaegu ideaalset paari. Zinaida Arhipovna oli tolle aja kohta väga moekas ja õmbles hästi – ta istus õhtuti tihti Singeri õmblusmasina taga. Boriss Mihhailovitš aga tormas kalale niipea, kui oli vaba päev. Ta tuli tagasi latikate või särgedega ja kuulutas lävelt rõõmsalt: „Kohe teeme sellest kalakesest kutupiilu!” Tal oli kaks lemmiksõna: seesama „kutupiilu” ja salapärane *альяфуюлюм*. Boriss Mihhailovitš ütles: „Kõik saab olema *альяфуюлюм*, mis tähendas, et kõik saab olema hästi, lahe, äge. Sõna päritolu jäigi sugulastele ebaselgeks.

Boriss Mihhailovitši palk oli piisav, et naine ei peaks mõtlema tööleminekule ja saaks olla lihtsalt koduperenaine. Tollal said vähesed naised seda endale lubada.

Palju aastaid hiljem ütleb Pugatšova 1975. aasta intervjuus:

„Kui poleks olnud sõda, oleksin sündinud artistide perekonda. Mu ema oli laulja, kuid kaotas rindel hääle, aga isa unistas saada tsirkuseartistiks, sai haavata, kaotas silma ... Nii sündisingi ma inseneride perre ...”